

Työ- ja elinkeinoministeriö

LUT-yliopiston lausunto

” Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi merituulivoimasta talous- vyöhykkeellä ja siihen liittyviksi laeiksi”

TaV@eduskunta.fi

Lähtettäjä: valiokuntakanslian sihteeri Nina Moisio, puh. 09 4322028

RE: keskiviikko 6.11.2024 klo 12.00 mennessä..

Taustaa

Tällä hetkellä ei Suomessa ole selkeitä pelisääntöjä miten laajoja merituulihankkeita kehitetään. Hallituksen esityksen tarkoituksena on luoda em. säännöt.

LUT-yliopisto on tehnyt laajoja selvityksiä merituulihankkeista erityisesti osana P2X kehitystä^{1,2} ja haluaa siksi lausua asiasta.

Huomioitavaa

Merituulivoima tulee olemaan tärkeä osa Suomen kriittistä energiainfrastruktuuria, joka käsittää lukuisia komponentteja, kuten sähkönsiirto- ja jakeluverkot, maakaasuverkko, sähkö- ja lämmöntuotantolaitokset, kaukolämpöverkko sekä polttoaineiden siirto, varastointi ja jakelu eri muodoissaan. Jotta Suomen kehitys jatkuisi, on infrastruktuurin kehittämiseksi tehtävä työtä.

Kun erilaisia kestäviä energiamuotoja edistetään, on huomioitava teknologianeutraalius ja Suomen yleiset valmiudet tukea erilaisia energiamuotoja ja hankkeita.

¹ Karjunen, Hannu, Jukka Lassila, Tero Tynjälä, Petteri Laaksonen, Mari Tuomaala, Julius Vilppo, Kimmo Taulasto, et al. 2021. Bothnian Bay Hydrogen Valley - Research Report. Lappeenranta, Finland.

² Pyrhönen, Olli, Petteri Laaksonen, Jukka Lassila, Hannu Karjunen, Katja Hynynen, Kimmo Taulasto, Janne Karppanen, and Julius Vilppo. 2021. Carbon Negative Åland: Strategic Roadmap. Lappeenranta, Finland.

Merituulivoiman projektin omistusoikeuden rajoittaminen

Suomi on päättänyt rajoittaa kriittisen infran omistusoikeutta mm. niin, että Puolustusministeriö voi estää tiettyjä kauppvoja, joissa omistus on EU ulkopuolisilla tahoilla. Merituulivoimaan liittyy jo sen valmisteluvaiheessa maanpuolustuksellista ulottuvuutta ja siksi mahdollisuus esim. vieraan vallan tiedustelun, erilaisten tukikohtien perustamisen ja Suomelle vihamielisen toiminnan estämiseen on otettava huomioon.

On myös huomioitava, että Suomi osana EU:ta on sitoutunut erilaisiin kauppapoliittisiin rajoituksiin, joita Ukrainan sota on saanut aikaan. Näitä rajoituksia on voitava toteuttaa myös niissä hankkeissa, jotka sijoittuvat kansainvälisille vesille, mutta Suomen talousalueelle.

Siksi hankkeeseen esitetty ” *Esitykseen on sisällytetty hyödyntämisluvan myöntämisen, siirtämisen ja peruuttamisen edellytyksiin arviointi kansallisen turvallisuuden vaarantumisesta.*” on tärkeä osa kansallista turvallisuutta.

LUT-yliopisto esittää, että kehittämislisenssin ja hyödyntämisoikeuden saamisen ehtona pidetään positiivista arviota puolustusvoimilta ja että ehtona on ko. oikeuden menettäminen, jos hyödyntämisessä on mukana erillisen arvion mukaan Suomen edulle haitallisia tahoja tai Suomen sopimien talousrajoitteiden piiriin kuuluvia tahoja.

Kohta 2.2.2 Sovellettava lainsäädäntö

LUT-yliopisto kannattaa luvussa 2.2.2 esitettyä listaa sovellettavasta lainsäädännöstä, mutta haluaa tuoda esille, että annetussa luvassa voidaan erikseen vaatia myös muuta noudatettavaa lainsäädäntöä, standardeja ja määräyksiä. Voidaan vaatia joko EU määräysten tai Suomen määräysten noudattamista. Ainakin seuraavia asioita pitäisi noudattaa, mikäli muuten ei ole jo määrätty noudatettavaksi.

1. Työturvallisuusmääräykset
2. Kemikaalilainsäädäntö, käytettävistä ja varastoitavista kemikaaleista
3. Jätteiden käsittely ja niiden hävittäminen
4. Suuronnettomuuksiin varautuminen erityisesti, jos merituulipuistossa P2X toimintaa
5. ATEX
6. Sähköturvallisuus

Ympäristövaikutukset

Todetaan, että tietoa ympäristövaikutuksista on vain vähän saatavilla. Tämä on huomioitava hankkeissa. LUT-yliopisto ehdottaa, että lupaehtona veloitetaan paitsi YVA suunnitelmaan kuuluvat selvitykset, myös mahdollisuus, että toiminnanharjoittajaa veloitetaan selvittämään esille nousseita ympäristöhuolia. On tyypillistä, että tällaisia asioita voidaan velvoittaa selvittämään, vaikka itse luvat toiminnalle on saatu ja toiminta on jo käynnissä.

LUT-yliopisto toteaa,

että hallituksen esitys on pääpiirteissään perusteltu ja se pitäisi saattaa voimaan toki huomioiden esitetyt parannusehdotukset.

Lappeenrannassa 5. marraskuuta 2024

Olli Pyrhönen
Dekaani

Esa Vakkilainen
professori